

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 379/04-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Františka Timára, bytom Š., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na starostlivosť o deti a ich ochranu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7 CoP 23/03 z 1. júna 2004, za účasti Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Františka Timára o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2004 doručená sťažnosť Františka Timára, bytom Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

a základného práva na starostlivosť o deti a ich ochranu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 23/03 z 1. júna 2004.

Sťažovateľ uviedol, že po tom, ako bolo v konaniach vedených na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) právoplatne rozhodnuté tak, že jeho maloletá dcéra bola zverená do výchovného prostredia starých rodičov, domáhal sa na uvedenom súde úpravy styku s ňou. Okresný súd rozhodol o návrhu sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 17 P 83/02 z 30. júna 2003, ktorým jeho návrh zamietol s odôvodnením, že úprava styku sťažovateľa s maloletou dcérou nie je potrebná, lebo starí rodičia sú ochotní mu tento styk umožniť. Proti rozsudku prvostupňového súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 CoP 23/03 z 1. júna 2004 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľa *„Krajský súd vo veci postupoval príliš formalisticky (arbitrárne) pri posudzovaní námietok sťažovateľa o tom, že od 1. 6. 1999 nestratil rodičovský záujem o maloletú dcérku, ktorú mu vtedy zobrali starí rodičia do svojej rodiny a odmietli ju čo len ukázať otcovi, čím ho zbavili možnosti dosiahnuť preskúmanie týchto okolností; v tomto smere navrhol vypočúť viacerých svojich rodinných príbuzných (rodičov, súrodencov, manželku a pod.), ale súd sa obmedzil negativisticky – tomu zrejme napovedalo aj zloženie senátu zo sudkýň – len na osobu otca, že jeho tvrdenie nie je pravdivé a že ani výživné neplatil“*.

Sťažovateľ považuje rozhodnutie krajského súdu za *„... vnútorne rozporné, keď na jednej strane sa v ňom konštatuje, že podľa starých rodičov návrh otca nie je realizovateľný (...) a na druhej strane dodáva, že styk otca s maloletou dcérou zostáva neobmedzený, teda širší, než žiada sám...“*.

Krajskému súdu sťažovateľ vytýka aj to, že odôvodnenie sťažnosťou napadnutého rozsudku „... kladie dôraz len na tie skutočnosti, ktoré svedčia v neprospech sťažovateľa (...), pričom dôkazy svedčiace v jeho prospech (...) neboli súdom vôbec vykonané, resp. neboli hodnotené spôsobom zodpovedajúcim ust. § 157 ods. 2 OSP“.

Sťažovateľ taktiež tvrdí, že „... odvolací súd napadnutým rozsudkom vyslovil aj *denegatio iustitiae*, keď odmietol vyriešiť konflikt ohľadne styku s malol. dieťaťom medzi sťažovateľom a starými rodičmi, hoci tento konflikt konštatoval“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prerokovaní jeho sťažnosti vydal tento nález:

„1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 1. 6. 2004, sp. zn. 7 CoP 23/03 porušil právo Františka Timára na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) a právo na rešpektovanie rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru (čl. 41 ods. 4 ústavy),

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Františkovi Timárovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk, ktoré je mu Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

Okrem toho sťažovateľ požaduje aj priznanie úhrady trov konania.

Ústavný súd si vyžiadal z okresného súdu kompletný spisový materiál vo veci sp. zn. 17 P 83/02, ktorý mu bol doručený 25. októbra 2004.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...“.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 23/03 z 1. júna 2004 podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (I. ÚS 20/97, III. ÚS 130/04).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Súčasťou práva na spravodlivý proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane opravných prostriedkov. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať o nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavný súd nepreskúmava, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, pretože to je v právomoci opravných všeobecných súdov. Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach

a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (napr. III. ÚS 131/04). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. IV. ÚS 329/04). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi označenými základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádanými rozhodnutiami všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Podľa názoru ústavného súdu z obsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 CoP 23/03 z 1. júna 2004 konfrontovaného s obsahom odvolania sťažovateľa vyplýva, že krajský súd na každý uplatnený odvolací dôvod uviedol skutkové a právne závery, ktoré ho viedli k potvrdeniu napadnutého prvostupňového rozsudku. Tieto závery netrpia žiadnymi vnútornými rozpormi a dávajú stanovisko k podstatným dôvodom odvolania v rozsahu, ktorý je porovnateľný s obsahom odvolania.

K tvrdeniu sťažovateľa, že „... *odvolací súd napadnutým rozsudkom vyslovil aj denegatio iustitiae, keď odmietol vyriešiť konflikt ohľadne styku s malol. dieťaťom medzi sťažovateľom a starými rodičmi...*“, ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej by k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil konanie

o ňom bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím.

V prípade sťažovateľa však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy boli v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľa. Všeobecné súdy prejednali jeho vec a rozhodli o nej, avšak sťažovateľ nemal úspech v konaní, pretože jeho návrh na úpravu styku s maloletou dcérou bol okresným súdom zamietnutý a krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil vychádzajúc z toho, že je vecne správny. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu však aj neúspech v konaní napĺňa obsah základného práva ustanoveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak nedošlo k porušeniu ústavnoprocených princípov konania pred všeobecnými súdmi (čl. 46 až 50 ústavy).

Z uvedených záverov vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu nemá žiadnu vecnú súvislosť s tvrdeným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Sťažovateľ namietal tiež porušenie svojho základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy „Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím na základe zákona“.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru „Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie“.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ namieta porušenie označených práv iba z dôvodu arbitrárnosti záverov napadnutého rozsudku krajského súdu. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ani princípy spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené neboli, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označených práv podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa je aj v časti namietajúcej porušenie čl. 41 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na to ústavný súd aj pokiaľ ide o túto časť sťažnosti rozhodol po jej predbežnom prerokovaní tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2004